

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Ekspedisjonskontoret
Karl Johans gate 22
0026 OSLO

Deres ref
Spm nr 1145

Vår ref
14/1405-

Dato
03.09.2014

**Spm nr 1145 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen -
Oversikt over tilskudd til jord og driftsbygninger mm i perioden 1990-2014**

Jeg viser til spørsmål nr. 1145 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Per Olaf Lundteigen. Representanten Lundteigen har stilt følgende spørsmål:

”Kan statsråden gi en oversikt over tilskudd til jord inkl. nydyrking, grøfting og jordveier samt tilskudd til driftsbygninger, inkl. rentestøtte, lån og tilskudd, år for år i perioden 1990-2014?”

Det er hovedsakelig 5 tilskuddsordninger som har hatt som formål å bidra til å holde jord i hevd. Dette er tilskudd til nydyrking, tilskudd til grøfting, tilskudd til planering, tilskudd til senking- og lukkingsanlegg og tilskudd til jordbruksveier. Men også SMIL-ordningen med tilskudd til bl.a. utbedring av hydrotekniske anlegg bidrar til å holde jordbruksjord i hevd.

Tilskudd til planering opphørte i 1985 og tilskudd til senkings- og lukkingsanlegg opphørte i 1988. Begge ordningene har hatt vesentlig betydning for utforming av dagens jordbrukslandskap.

Tilskudd til nydyrking

Finansieringsstøtte til nydyrking har blitt gitt siden slutten av 1800 tallet, men tilskudd til nydyrking ble formelt etablert fra 1918. Ordningen fortsatte helt frem til og med 1990, med enkelte justeringer. Også i 1991 ble det gitt tilskudd til nydyrking, da som en overgangsordning under «tilskudd til istandsetting av jord», hvor det kunne gis tilskudd til nydyrking, grøfting, bygging av jordbruksveier osv. Etter 1991 er det ikke gitt statstilskudd til nydyrking.

Tilskudd til grøfting/drenering

Tilskudd til grøfting av dyrka jord har blitt gitt fra ca 1920. Også denne ordningen fortsatte uavbrutt frem til og med 1990, da ordningen ble avvirket. Tilskudd til grøfting ble gjeninnført i 1998 for Nord-Norge og gjaldt i 1999 og 2000 for hele landet. Etter at denne siste landsdekkende ordningen opphørte i 2000 ble formålet videreført under BU-ordningen, hovedsakelig for Nord-Norge. Tilskudd til grøfting ble imidlertid lavt prioritert i BU-ordningen og opphørte i 2009. I 2012 ble det bestemt å gjeninnføre et nasjonalt tilskudd til grøfting, og for 2013 og 2014 er det bevilget 100 mill kr hvert år til «Tilskudd til drenering». Samme beløp er i det siste jordbruksoppgjøret avtalt for 2015.

Tilskudd til jordbruksveier / landbruksveier

Tilskudd til jordbruksveier var en ordning på statsbudsjettet fra ca 1920 til 1990. Etter dette har det vært mulighet for å prioritere tilskudd til jordbruksveier innenfor ordningen med tilskudd til landbruksveier, nå under ordningen med tilskudd til nærings og miljøtiltak i skogbruket. Hoveddelen av bevilgningen går til skogsveier, men også hensyn til jordbruk og/eller seterdrift kan være grunn for bygging av landbruksveier. Anslagsvis 4-5 pst. av midlene til nye veier synes å støtte jordbruksinteresser. Gjennomsnittlig bevilgning pr år til landbruksveier for perioden 1990-2013 er 53 mill kr.

SMIL (Spesielle miljøtiltak i jordbruket)

Investeringsstøtte til miljøtiltak ble innført i 1988 og har senere blitt utvidet og omdøpt til SMIL, dvs. Spesielle miljøtiltak i jordbruket. En betydelig andel av SMIL-midlene går til utbedring av hydrotekniske anlegg. Hovedformålet med dette tilskuddet er å utbedre skader på eldre hydrotekniske anlegg for å redusere risiko for skader, erosjon og forurensning. Tilskuddet bidrar også til å holde jord i hevd, og til å bevare jorda som ressurs for matproduksjon. Se tabell 1 for oversikt over avsetning til ordningen det enkelte år.

Kommunale tilskudd til nydyrking og grøfting.

Flere kommuner gir kommunalt tilskudd til nydyrking og/eller grøfting. Kommunene rapporterer ikke på dette, og samlet omfang av dette er ukjent. Tilskuddet er ikke ubetydelig i de områder som omfattes av dette, men for landet samlet har vi grunn til å tro at dette omfatter små arealer.

Tabell 1: Innvilget tilskudd til hydrotekniske anlegg i perioden 1990-2013.

År	Innvilget tilskudd til hydrotekniske anlegg i mill. kroner	År	Innvilget tilskudd til hydrotekniske anlegg i mill. kroner
1990	4,7	2002	9,3
1991	6,6	2003	7,7
1992	6,5	2004	8,0
1993	5,2	2005	9,0
1994	3,9	2006	11,6

1995	3,6	2007	11,1
1996	3,5	2008	14,1
1997	2,4	2009	16,3
1998	4,0	2010	18,5
1999	4,7	2011	20,9
2000	7,6	2012	26,8
2001	6,9	2013	31,7

Investeringsstøtte til driftsbygninger:

Støtte til investeringer i driftsbygninger i perioden 1990-2014 har hovedsakelig blitt gitt over bygdeutviklingsordningen i form av tilskudd, lån og rentestøtte (f.o.m. 2003). Ettersom ordningen har endret seg over tid og blitt forvaltet av ulike aktører i tidsperioden, har det vært krevende å frambringe detaljerte tall for investeringsstøtte særskilt for perioden 1990-1998.

Tallmaterialet for denne perioden er hentet fra Landbruksdepartementets jordbruksavtaleproposisjoner og årlige budsjettproposisjoner. Tall fra 1999 til 2014 er innhentet fra Innovasjon Norge. Tabell 2 gir en oversikt over investeringsstøtte gitt innenfor tradisjonelt landbruk i perioden 1990-2014. Størstedelen av støtten innenfor tradisjonelt landbruk har gått til investeringer i driftsbygninger. Tall knyttet til grøfting og kjøp av tilleggsareal gjelder for fylkene Troms og Finnmark.

Når det gjelder lån til landbruksformål gitt over lavrisikolåneordningen finansiert over Nærings- og fiskeridepartementets budsjetter, har disse vært i størrelsesorden 800-1000 mill. kroner per år de siste ti årene.

Tabell 2: Investeringer innen tradisjonelt landbruk i perioden 1990-2014, mill. kroner

År	Investeringer tradisjonelt landbruk					Grøfting	Kjøp av tilleggsareal
	Tilskudd/ inv.lån t.o.m. 1998	Tilskudd 1999-	Rentefrie BU- lån	låneramme rentestøtte			
1990	325,9						
1991	311,4						
1992	156,1						
1993	93,0						
1994	105,3						
1995	118,1						
1996	123,7						
1997	127,7						
1998	171,1					2,9	
1999		82,0	104,4			28,1	2,7
2000		84,7	117,9			40,7	2,7
2001		96,3	125,3			2,7	4,2
2002		160,8	151,4			2,7	2,0
2003		127,4		325,5		2,5	2,3

2004		136,9		383,6	2,3	2,5
2005		234,5		573,3	1,3	1,3
2006		192,3		553,9	1,1	3,2
2007		201,0		582,2	0,6	2,2
2008		209,1		657,7	0,4	2,8
2009		304,1		831,6	0,4	4,1
2010		286,0		949,3	0,2	1,6
2011		271,2		905,0	1,9	4,8
2012		312,8		1 059,9	0,6	3,7
2013		373,2		1 046,8	0,5	1,8
2014		268,2		707,0		
Sum	1532,3	3 340,5	499,0	8 575,8	86,0	41,9

Med hilsen

Sylvi Listhaug